

Szockafé, 2006. április 26. Áldozatvédelem és szociális munka

Áldozatvédelem és szociális munka

Az áprilisi SzockKafé vendége Rónayné dr. Vonjovics Ibolya a Fővárosi Áldozatsegítő Szolgálat vezetője volt. A beszélgetés keretében a fogalmi tisztázások után széleskörű tájékoztatást kaptunk az áldozatsegítési tevékenységükről és annak a szociális munkához szorosan kapcsolódó pontjairól. Emlékeztetőül az általa a rendelkezésünkre bocsátott írást adjuk itt közre.

Az áldozat fogalma A törvény (2005. évi CXXXV. Törvény) nem csak a bűncselekmények közvetlen sértettjeit, hanem mindazon személyeket áldozatnak tekinti, akik bizonyíthatóan a bűncselekmény közvetlen következtében szenvedtek sérelmet. Sérelemnek tekintendő a testi vagy lelki sérülés (súlyos félelem, szorongás) és az érzelmi megrázkódtatás (trauma, pszichés zavar) és a vagyoni kár, amely a bűncselekménnyel ok-okozati összefüggésben áll.

Az igénybe vehető szolgáltatások

- Tájékoztatás A törvény rendelkezése értelmében a Magyar Köztársaság területén bűncselekmény áldozatává vált személyeknek ingyenes, gyors és szakszerű tájékoztatást kell kapniuk az előállt helyzetben felmerülő nehézségeik megoldása érdekében. A területi áldozatsegítő szolgálat minden hozzáforduló ügyfelet tájékoztat, nem kell hozzá az áldozatiságot igazolni. A tájékoztatás keretében az áldozat teljes körű felvilágosítást kap a büntetőeljárásbeli jogairól és kötelezettségeiről; arról, hogy testi, lelki sérülésének, vagyoni kárának enyhítésére milyen lehetőségei vannak, azokat hol és hogyan tudja igénybe venni. Tájékoztatni kell az áldozatot az áldozatsegítő támogatások igénylésének feltételeiről, módjáról, valamint az áldozatsegítésben részt vevő állami, önkormányzati, civil szervezetek elérhetőségeiről.

- Azonnali pénzügyi segély A bűncselekmény áldozatának szüksége lehet azonnali pénzügyi segélyre, hogy legalapvetőbb szükségleteit fedezni tudja (távközlés, szállás, ruhanemű, utazás, élelmiszer, gyógyszer stb.). Erről a területi áldozatsegítő szolgálat hoz méltányossági döntést, amely nem szociális rászorultságon, hanem a bűncselekmény következtében kialakult helyzet mérlegelésén alapul. A 2006-ban kifizethető azonnali pénzügyi segély legmagasabb összege: 62.651 Ft. Azonnali pénzügyi segélyért a bűncselekményt követő 3 munkanapon belül lehet folyamodni. A területi áldozatsegítő szolgálat ellenőrzi a kérelemben és a dokumentumokban szereplő adatok valódiságát és haladéktalanul dönt.

- Érdekérvényesítés Az áldozat az általános tájékoztatáson túl igényt tarthat a szolgálat segítségére érdekeinek érvényesítése céljából is. Személyre szabott felvilágosítást kell kapnia alapvető jogairól és az őt megillető egészségügyi, biztosítási és szociális ellátásokról. Szükség esetén a szolgálat közreműködik abban, hogy ezekhez az ellátásokhoz mielőbb hozzáférjen. Akérelmet a bűncselekmény elkövetése utáni 6 hónapon belül lehet benyújtani

- Szakjogászai segítségnyújtás Ha a szociálisan rászoruló áldozat ügyének további intézése szakjogászai közreműködést kíván, akkor az áldozatsegítő szolgálat köteles őt a jogi segítségnyújtó szolgálathoz irányítani. Akérelmet a bűncselekmény elkövetése utáni 6 hónapon belül lehet benyújtani. E határidőt követően a szakjogászai segítségnyújtás az áldozatsegítő támogatásoktól függetlenül vehető igénybe.

- Az állami kárenyhítés A szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatai állami kárenyhítésben is részesíthetők. A kárenyhítés nem fájdalomdíj és nem jár automatikusan. Kárenyhítésre a bűncselekmény közvetlen fizikai sértettjei jogosultak, akiknek testi épsége, egészsége a bűncselekmény következtében súlyosan károsodott, továbbá ezek egy háztartásban élő hozzátartozói, eltartottjai.

Feltétele ezen felül az áldozat rászorultsága, amelyet jövedelmi viszonyai határoznak meg. Rászorulóknak tekintendő az áldozat, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az alapösszeg kétszeresét, 2006-ban a 125 302 Ft-ot, illetve az is aki a törvényben felsorolt szociális ellátások valamelyikében részesül.

Az egyösszegű vagy járadék formájában nyújtható anyagi támogatás a társadalom szolidaritását hivatott kifejezni.

Járadék fizetését a bűncselekmény közvetlen fizikai sértettjének esetében a 6 hónapot meghaladó igazolt keresőképtelenség, míg a sértett hozzátartozói és eltartottjai esetében – a sértett állapotából adódó – rájuk is kiható igazolt jövedelem kiesése alapozza meg. A havi járadék maximális összege az alapösszeg, azaz 2006-ban 62 651 Ft lehet. (Járadék 6 hónapot meghaladó keresőképtelenség esetén, legfeljebb 3 évig adható és folyósítása megszűnik, ha az áldozat időközben más forrásból jogosulttá válik rendszeres pénzbeli ellátásra.)

Az egyösszegű kárenyhítés tartalmazza a bűncselekmény következtében felmerült vagyoni kárt (mely kárt minden esetben számlával, nyugtával, bizonylattal kell igazolni), valamint a bűncselekmény következtében a kérelem beadás idejéig felmerült jövedelem csökkenést. Az egyösszegű kárenyhítés mértéke a tényleges kárral arányos, de legfeljebb az alapösszeg tizenötszöröse, azaz 2006-ban maximum 939 765 Ft lehet. (Egyösszegű kárenyhítés esetén is visszafizetendő az időközben más forrásból – pl. biztosításból, elkövetőtől – megtérülő összeg.) Állami kárenyhítésért a bűncselekmény elkövetése utáni 3 hónapon belül lehet folyamodni. (A törvényben felsorolt kivételes esetekben ez az idő hosszabb is lehet.) Ha a bűncselekménnyel okozott kár később valamilyen forrásból megtérül, akkor az állami kárenyhítés címén kifizetett összeg előlegnek tekintendő és visszafizetendő.

· Az áldozatsegítő támogatások igénybevétele Az áldozatsegítő támogatások igénybevétele önkéntességen és a hatósággal való együttműködésen alapul. A támogatás iránti kérelmetírásban, az erre a célra rendszeresített nyomtatvány kitöltésével kell benyújtani. A kérelemhez csatolni lehet az ügyben eljáró nyomozó hatóság, ügyészség vagy bíróság által kiállított, a büntetőeljárás adatairól szóló igazolást. Ezt az igazolást szükség esetén az áldozatsegítő szolgálat szerzi be. A kérelemhez kárenyhítési és szakjogászai segítségnyújtási igény esetén a szociális rászorultságot igazoló dokumentumokat is mellékelni kell.

A törvényben meghatározott közigazgatási hatósági eljárások illeték- és díjmentesek.

Bujdosó Judit